

بررسی حقوقی دفاعیات شکلی در برابر اسناد الکترونیکی در حقوق ایران و فرانسه و امریکا

محمد باقر فیجان ۱ و محبوبه حسینی ۲

1mohamad fiji@yahoo.com

2mahbob1403@gmail.com

چکیده

در این تحقیق موضوع «دفاع شکلی در برابر اسناد الکترونیکی» به کاوش و بررسی گذاشته شده است. موضوع فوق شامل بررسی پروسه قضائی و تحلیل حقوقی آن از مرحله ارائه سند به دادگاه و نحوه استناد به آن در محاکم تا آثار مترتب بر رسیدگی به تعرض به اصالت یا شکل مادی و ظاهری سند می‌باشد. اسناد الکترونیکی علی‌رغم تفاوت‌های که با سند کتبی دارند از مصادیق سند نوشته است و این نظر توسط نظریه معادلهای کارکردی و با اهدافی که از سند سنتی انتظار می‌رود با ادله الکترونیکی برآورده می‌شود. وجه تمایز ادله الکترونیکی با سنتی در تقسیم بندی اینهاست که بر دو دسته مطمئن و غیر مطمئن می‌باشد. بدین صورت که اسناد الکترونیکی غیر مطمئن دارای ارزش اثباتی برابر با اسناد سنتی و اسناد الکترونیکی مطمئن دارای ارزش اثباتی بالاتر از غیر مطمئن و سنتی عادی و پائین تر از اسناد رسمی هستند. و استناد کننده به این ادله اول باید اوصاف مذکور را اثبات کند سپس از مزایای آن یعنی برابر با نوشته و امضای دستی بهره‌مند شود و این امر برای اشخاص و محاکم مشکل آفرین شده است. در حقوق ایران در عکس حقوق فرانسه ایرادات (دفاعیات شکلی) عمدتاً در یک ماده قانونی آمده است هر چند در حقوق فرانسه نیز عمده ایرادات در یک فصل به خصوص پیش‌بینی شده‌اند. همچنین عناوین و مصادیق سه‌گانه و قانونی دفاع شکلی در برابر اسناد (جعل، انکار، تردید) در قالب مباحث حقوقی، شرح و تفسیر و رویه‌های قضایی موجود در این زمینه استخراج و ذکر شده است.

واژه‌های کلیدی: دفاع شکلی، حقوق، جعل و انکار و تردید، حقوق ایران.